

**การวิเคราะห์และคำอธิบายของฝ่ายจัดการ**

**สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559**

ปี พ.ศ. 2559 นับเป็นอีกก้าวสำคัญและเป็นปีที่อุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทยและกลุ่มบริษัทฯเติบโตได้ดี โดยมีการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่ยุค 4G และดิจิทัล (Digitalization) อย่างรวดเร็ว ภายหลังจากประมูลคลื่นความถี่ 1800 MHz และ 900 MHz ในปลายปี พ.ศ. 2558 โดยจุดแข็งของกลุ่มบริษัทฯ ด้านเครือข่ายประสิทธิภาพสูงและความครอบคลุมทั่วประเทศในทุกมิติ ผ่านการผสมผสานคลื่นย่านความถี่ต่ำและสูงได้อย่างลงตัว แคมเปญดีไวซ์ร่วมกับค่าบริการที่คุ้มค่าหลากหลาย และช่องทางในการขายที่มีอยู่ทั่วประเทศของกลุ่มทรูและพันธมิตร ยังคงเป็นปัจจัยหลักที่ผลักดันการเติบโตอย่างสูงของรายได้ EBITDA และฐานลูกค้าของกลุ่มบริษัทฯ พร้อมสร้างความผูกพันและความไว้วางใจในสินค้าและบริการของกลุ่มได้มากยิ่งขึ้น

กลุ่มบริษัทฯ มีรายได้รวมเติบโตร้อยละ 13.6 จากปีก่อนหน้า เป็น 93.9 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 โดยรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากรายได้จากบริการ ซึ่งเติบโตอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 28.4 จากปีก่อนหน้า ตามการเติบโตอย่างสูงของฐานผู้ใช้บริการทั้งในระบบเติมเงินและรายเดือน ร่วมกับการเพิ่มขึ้นอย่างสูงของการใช้งานโมบายอินเทอร์เน็ต ในขณะที่ รายได้จากบริการของผู้ประกอบการใหญ่รายอื่นในอุตสาหกรรมรวมกันมีจำนวนลดลงร้อยละ 0.2 จากปีก่อนหน้า ทั้งนี้ โทร มูฟ เอช มีจำนวนผู้ใช้บริการรายใหม่สุทธิเพิ่มขึ้น 5.4 ล้านราย ในปี พ.ศ. 2559 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 75 ของจำนวนผู้ใช้บริการรายใหม่สุทธิในอุตสาหกรรม ซึ่งขยายฐานลูกค้าโทร มูฟ เอชให้เพิ่มขึ้นเป็น 24.5 ล้านราย ประกอบด้วยลูกค้าระบบรายเดือน จำนวน 6.06 ล้านราย และลูกค้าระบบเติมเงิน จำนวน 18.47 ล้านราย โดยการเติบโตอย่างสูงของของฐานลูกค้านี้ ทำให้กลุ่มบริษัทฯ ก้าวเป็นผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่อันดับ 2 ของประเทศ และมีส่วนแบ่งตลาดฐานลูกค้าเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.2 จากร้อยละ 23.1 ในปีก่อนหน้า ในขณะที่ รายได้เฉลี่ยต่อผู้ใช้บริการต่อเดือน เป็น 217 บาท ในปี พ.ศ. 2559 ซึ่งเพิ่มขึ้นจาก 171 บาท ในปี พ.ศ. 2558 และจาก 130 บาท ในปี พ.ศ. 2557

	31 ธันวาคม			
	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2556
จำนวนผู้ใช้บริการของกลุ่มบริษัทฯ – Subscriber (ล้านราย)	24.5	19.1	23.6	22.9
รายได้เฉลี่ยต่อเลขหมายต่อเดือน – ARPU (บาท)	217	171	130	124

**ผลการดำเนินงานโดยรวมของกลุ่มบริษัทฯ**

งบการเงินรวม หน่วย : ล้านบาท	31 ธันวาคม	
	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2558
<b>รายได้</b>		
รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่		
ค่าเช่าอุปกรณ์โครงข่ายและบริการอื่น	77,253	65,825
รายได้จากการขายสินค้า	16,623	16,846
<b>รวมรายได้</b>	<b>93,876</b>	<b>82,671</b>
<b>ต้นทุน</b>		
ต้นทุนการให้บริการ	(53,285)	(46,632)
ต้นทุนขาย	(17,225)	(16,829)
<b>รวมต้นทุน</b>	<b>(70,510)</b>	<b>(63,461)</b>
<b>กำไรขั้นต้น</b>	<b>23,366</b>	<b>19,210</b>
รายได้อื่น	1,597	1,833
ค่าใช้จ่ายในการขาย	(17,591)	(12,954)
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	(7,020)	(5,546)
ค่าใช้จ่ายอื่น	(1,536)	(274)
ต้นทุนทางการเงิน - สุทธิ	(3,759)	(1,175)
<b>กำไร(ขาดทุน) ก่อนภาษีเงินได้</b>	<b>(4,944)</b>	<b>1,094</b>
รายได้(ค่าใช้จ่าย) ภาษีเงินได้	65	(11)
<b>กำไร(ขาดทุน) สำหรับปี</b>	<b>(4,878)</b>	<b>1,083</b>
<b>กำไร(ขาดทุน) ต่อหุ้น</b>	<b>(0.44)</b>	<b>0.13</b>

➤ **รายได้รวมของกลุ่มบริษัทฯ**

ในปี พ.ศ. 2559 รายได้รวมของกลุ่มบริษัทฯ เติบโตร้อยละ 13.6 จากปีก่อนหน้า เป็น 93.9 พันล้านบาท ส่วนใหญ่มาจากรายได้จากการให้บริการ ซึ่งเติบโตอย่างมีนัยสำคัญถึงร้อยละ 28.4 ในปี พ.ศ. 2559 เป็น 57.9 พันล้านบาท โดยเป็นผลจากรายได้จากบริการที่ไม่ใช่เสียง หรืออินเทอร์เน็ต ที่เพิ่มขึ้นแข็งแกร่ง เป็น 34.0 พันล้านบาท ตามการเติบโตอย่างต่อเนื่องในการให้บริการโมบาย อินเทอร์เน็ต ในขณะที่ รายได้จากการขายลดลง จากการแข่งขันด้านแคมเปญดีไวซ์ อีกทั้งยังมีสมาร์ตดีไวซ์ในราคาที่เข้าถึงได้ออกสู่ตลาดมากขึ้น

งบการเงินรวม หน่วย: ล้านบาท	31 ธันวาคม	
	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2558
<b>รายได้</b>		
รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่และบริการอื่น	57,856	45,052
- บริการเสียง (Voice)	20,797	18,523
- บริการที่ไม่ใช่เสียง (Non-Voice)	34,002	23,449
- บริการโทรศัพท์ข้ามแดนอัตโนมัติ และอื่นๆ	3,057	3,079
รายได้ค่าเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)	5,311	4,755
รายได้จากการขายสินค้า	16,623	16,846
รายได้ค่าเช่าและค่าบริการอุปกรณ์โครงข่าย	14,086	16,018
<b>รวมรายได้</b>	<b>93,876</b>	<b>82,671</b>

- **รายได้จากการให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่** เติบโตอย่างสูงถึงร้อยละ 28.4 จากปีก่อนหน้า เป็น 57.9 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 จากการเติบโตอย่างมีนัยสำคัญของฐานผู้ใช้บริการ ร่วมกับการใช้งานโมบายอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้นสูง ทั้งนี้ ผลตอบรับที่ดีเยี่ยมต่อแคมเปญของทรูมูฟ เอช ที่เปิดตัวในไตรมาส 4 อาทิ แคมเปญ 4G+ Unlimited สำหรับ iPhone 7 และ iPhone 7 Plus ที่ให้ลูกค้าใช้งาน 4G ไม่จำกัดความเร็ว รวมถึงการนำเสนอแคมเปญที่คุ้มค่าเพื่อตอบสนองความต้องการใช้งานที่หลากหลายของลูกค้าได้อย่างลงตัว ผลักดันให้รายได้จากการให้บริการของกลุ่มบริษัท ในไตรมาส 4 ในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 จากไตรมาสก่อนหน้า และร้อยละ 27.1 จากช่วงเวลาเดียวกันปีก่อนหน้า ส่งผลให้ส่วนแบ่งตลาดรายได้จากการให้บริการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 24.8 เมื่อเทียบกับร้อยละ 20.9 ในไตรมาส 4 ในปี พ.ศ. 2558
- **รายได้จากบริการเสียง** ในปี พ.ศ. 2559 เติบโตร้อยละ 12.3 จากปีก่อนหน้า เป็น 20.8 พันล้านบาท จากความสำเร็จอย่างต่อเนื่องของทรูมูฟ เอช ที่สามารถเข้าถึงและเพิ่มผู้ใช้บริการระบบรายเดือนในกลุ่มตลาดวงกว้างได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงผลตอบรับที่ดีเยี่ยมต่อแคมเปญที่ผสานค่าบริการร่วมกับดีไวส์สำหรับผู้ใช้บริการในระบบเติมเงิน ผ่านช่องทางการขายและจัดจำหน่ายที่แข็งแกร่งของกลุ่มทรู
- **รายได้จากบริการที่ไม่ใช่เสียง หรือ นอนวอยซ์** เติบโตอย่างสูงถึงร้อยละ 45.0 จากปีก่อนหน้าเป็น 34.0 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 59 ของรายได้จากการให้บริการของทรูมูฟ เอช เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับสัดส่วนร้อยละ 52 ในปีก่อนหน้า อันเป็นผลจากจุดแข็งและความเป็นผู้นำบริการ 4G ของทรูมูฟ เอช ร่วมกับความต้องการใช้งานโมบาย อินเทอร์เน็ต ที่เพิ่มขึ้นของลูกค้า
- **รายได้จากบริการโทรศัพท์ข้ามแดนอัตโนมัติและบริการอื่นๆ** ค่อนข้างคงที่จากปีก่อนหน้า เป็น 3.1 พันล้านบาท โดยการเพิ่มขึ้นของปริมาณการใช้บริการโทรศัพท์ข้ามแดนระหว่างประเทศบนเครือข่ายทรูมูฟ เอช ในประเทศไทย อันเป็นผลจากภาพรวมการท่องเที่ยวในประเทศที่ปรับตัวดีขึ้น ช่วยชดเชยผลกระทบจากการแข่งขันในตลาด

- **รายได้จากการขายสินค้า** ลดลงร้อยละ 1.3 จากปีก่อนหน้า เป็น 16.6 พันล้านบาท จากการที่ผู้ให้บริการต่างนำเสนอแคมเปญดีไวซ์หลากหลายและสมาร์ตดีไวซ์ในราคาที่เข้าถึงได้ออกสู่ตลาดมากขึ้น

➤ **ต้นทุน และ ค่าใช้จ่าย**

งบการเงินรวม หน่วย: ล้านบาท	31 ธันวาคม	
	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2558
<b>ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน</b>		
ต้นทุนการให้บริการรวม	53,285	46,632
- ค่าใช้จ่ายในการกำกับดูแล (Regulatory Costs)	1,790	422
- ค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่าย (ค่า IC)	5,807	5,517
- ต้นทุนการให้บริการ ไม่รวมค่า IC	36,480	35,587
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	9,208	5,107
ต้นทุนขาย	17,225	16,829
ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	24,611	18,501
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	7,577	4,308
- ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหารที่เป็นเงินสด	17,034	14,193
<b>รวมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน</b>	<b>95,122</b>	<b>81,962</b>
<b>ค่าใช้จ่ายทางการเงิน</b>		
ดอกเบี้ยจ่าย	2,363	976
ต้นทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาต	1,361	118
ต้นทุนทางการเงินอื่นๆ	35	82
<b>รวมค่าใช้จ่ายทางการเงิน</b>	<b>3,759</b>	<b>1,175</b>

ในปี พ.ศ. 2559 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 16.1 จากปีก่อนหน้าเป็น 95.1 พันล้านบาท ส่วนใหญ่จากค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้น จากการรับรู้ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้คลื่นความถี่ 900 MHz และ 1800 MHz รวมถึงค่าใช้จ่ายในการขายและการบริหารที่เพิ่มขึ้น

- **รายจ่ายค่า IC สุทธิ** ลดลงร้อยละ 34.8 จากปีก่อนหน้า เป็น 496 ล้านบาท เนื่องจากการโทรนอกเครือข่ายสุทธิลดลง (Net off-net traffic) รวมถึงอัตราค่าใช้จ่ายเชื่อมต่อโครงข่ายที่ลดลงจาก 0.45 บาทต่อนาที เป็น 0.34 บาทต่อนาที ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2558
- **ค่าใช้จ่ายด้านการกำกับดูแล (Regulatory costs)** เพิ่มขึ้นเป็น 1.8 ล้านบาท ตามการเติบโตอย่างแข็งแกร่งของรายได้จากการให้บริการ
- **ต้นทุนการให้บริการ ไม่รวมค่า IC** เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 จากปีก่อนหน้า เป็น 36.5 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 ตามการเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการขยายโครงข่ายให้ครอบคลุมทั่วประเทศทั้งในเรื่องความจุและความครอบคลุม และค่าใช้จ่ายด้านคอนเทนต์ที่เพิ่มสูงขึ้น

- ค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.0 จากปีก่อนหน้า เป็น 24.6 พันล้านบาท ในปี พ.ศ. 2559 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการขาย บุคลากร และแคมเปญค่าบริการร่วมกับดีไวซ์ที่เพิ่มขึ้น เพื่อขยายฐานผู้ใช้บริการ 4G และ 3G ของกลุ่มบริษัทฯ
- ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย เพิ่มขึ้นเป็น 16.8 พันล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นผลจากการรับรู้ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้คลื่นความถี่ 900 MHz และ 1800 MHz รวมถึงการขยายโครงข่ายให้ครอบคลุมร้อยละ 98 ของประชากรไทยทั่วประเทศ ในทุกเทคโนโลยีการให้บริการ ทั้ง 4.5G/4G 3G และ 2G
- ค่าใช้จ่ายทางการเงินรวม เพิ่มขึ้นจาก 1.2 พันล้านบาท ในปีก่อนหน้า เป็น 3.8 พันล้านบาท จากดอกเบี้ยจ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการกู้ยืมเงินเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนการขยายธุรกิจของกลุ่ม และต้นทุนทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาต

➤ กำไรและขาดทุน

งบการเงินรวม หน่วย: ล้านบาท	31 ธันวาคม	
	พ.ศ. 2559	พ.ศ. 2558
รวมรายได้	93,876	82,671
รวมต้นทุน	(70,510)	(63,461)
กำไร (ขาดทุน) ขั้นต้น	23,366	19,210
รวมค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร	(24,611)	(18,501)
กำไรจากการดำเนินงานก่อนดอกเบี้ยจ่าย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และรายจ่ายตัดบัญชี (EBITDA)	15,540	10,123
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	(16,785)	(9,414)
กำไรจากการดำเนินงาน (EBIT)	(1,245)	709
ต้นทุนทางการเงิน (สุทธิ)	(3,759)	(1,175)
รายได้(ค่าใช้จ่าย) อื่น	60	1,560
ขาดทุนก่อนภาษีเงินได้	(4,944)	1,094
รายได้(ค่าใช้จ่าย)ภาษีเงินได้	65	(11)
ขาดทุนสำหรับปี	(4,878)	1,083

- กำไรขั้นต้น ในปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.6 เป็น 23.4 พันล้านบาท จากการเติบโตอย่างแข็งแกร่งของรายได้
- EBITDA ของกลุ่มบริษัทฯ สำหรับปี พ.ศ. 2559 เติบโตอย่างสูงถึงร้อยละ 53.5 จากปีก่อนหน้า เป็น 15.5 พันล้านบาท จากการเติบโตอย่างแข็งแกร่งของรายได้จากการให้บริการ แม้ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มสูงขึ้น

- **กำไร (ขาดทุน) สำหรับงวด** ในปี พ.ศ. 2559 กลุ่มบริษัทฯ มีผลขาดทุนจำนวน 4.9 พันล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นผลจากการรับรู้ค่าตัดจำหน่ายใบอนุญาตใช้คลื่นความถี่ 900 MHz และ 1800 MHz และการเร่งขยายโครงข่ายให้ครอบคลุมร้อยละ 98 ของประชากรไทยทั่วประเทศ ในทุกเทคโนโลยีการให้บริการทั้ง 4.5G/4G 3G และ 2G ร่วมกับค่าใช้จ่ายทางการเงินที่เพิ่มขึ้นเพื่อสนับสนุนการขยายธุรกิจของกลุ่มบริษัทฯ